

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเอกชน ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดลำพูน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดลำพูน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 ทั้งหมด 13 โรงเรียน จำนวน 350 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และความต้องการมีส่วนร่วม ในการบริหารโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการนำ ด้านการจัดองค์การ และด้านการควบคุม ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด ซึ่งผู้ศึกษาได้ดำเนินการรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบทั้ง 350 ฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติ แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบการบรรยาย ส่วนปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม นั้น วิเคราะห์โดยใช้ความถี่และนำเสนอในรูปความเรียง สรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ประกอบอาชีพค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว หรือเจ้าของกิจการมากที่สุด

2. สภาพปัจจุบัน ความต้องการ ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดลำพูน แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการนำ ด้านการจัดองค์การ และด้านการควบคุม

2.1 ด้านการวางแผน ในภาพรวมพบว่าผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วมด้านการวางแผน เมื่อพิจารณาในรายละเอียด ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นว่าไม่มีส่วนร่วมในการพิจารณากลับกรงหรือ จัดลำดับความสำคัญของงานโครงการ ไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและ เป้าหมายการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียน ไม่มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการวางแผนของโรงเรียน ไม่มีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ ไม่มีส่วนร่วมในการประชุม จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกับโรงเรียน ในขณะที่ ผู้ปกครองเพียงส่วนน้อยมีส่วนร่วม และไม่แน่ใจว่ามีส่วนร่วม มีผู้ปกครองเกินครึ่งเพียงเล็กน้อย เห็นว่าไม่มีส่วนร่วมในการประชุมกำหนดแผนพัฒนาการศึกษา ไม่มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลและ เสนอความคิดเห็นเพื่อใช้ประกอบการวางแผน ไม่มีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณเพื่อ ปฏิบัติตามแผนของโรงเรียน ไม่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน ไม่มี ส่วนร่วมในการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์เพื่อปฏิบัติตามแผนของโรงเรียน

ความต้องการมีส่วนร่วม ในภาพรวมพบว่าผู้ปกครองมีความต้องการมีส่วนร่วมด้าน การวางแผน ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วพบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการมี ส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน และต้องการให้ข้อมูลและเสนอความ คิดเห็นเพื่อใช้ประกอบการวางแผนสูงสุด รองลงมาตามลำดับ คือ ต้องการร่วมกับโรงเรียนใน การกำหนดนโยบายและเป้าหมายการจัดการศึกษา ต้องการร่วมประชุมกำหนดแผนพัฒนา การศึกษา และต้องการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์เพื่อปฏิบัติตามแผนของโรงเรียน ต้องการร่วม ประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ ต้องการร่วมกับโรงเรียนในการกำหนดวิสัยทัศน์ ส่วนความต้องการที่มีค่าต่ำที่สุดคือ ความต้องการร่วมพิจารณากลับกรงหรือจัดลำดับความสำคัญ ของงานโครงการ

ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา พบว่า ในเรื่องของปัญหาการให้ข้อมูลเพื่อ ประกอบการวางแผนนั้น ผู้ปกครองเห็นว่า โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมน้อย ไม่ทราบรายละเอียดของข้อมูลที่โรงเรียนต้องการทราบ ผู้ปกครองไม่สะดวกในเรื่องของเวลา หรือ โอกาสในการให้ข้อมูลกับทางโรงเรียน สำหรับแนวทางแก้ปัญหา นั้น โรงเรียนควรจัดทำเอกสาร สอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองให้ทั่วถึง ควรให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล มากขึ้น และจัดประชุมเพื่อสอบถามความคิดเห็นและข้อมูลที่โรงเรียนต้องการ สำหรับปัญหาการ ร่วมจัดทำแผนของโรงเรียน พบว่า ผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนของโรงเรียน ผู้ปกครองไม่มีเวลาและโอกาสที่จะเข้าร่วมจัดทำแผนของโรงเรียน ผู้ปกครองขาดความรู้ความ เข้าใจในเรื่องของการจัดทำแผนของโรงเรียน ขาดการประสานงานระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียน แนวทางแก้ปัญหาคือ โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน

ของโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น จัดประชุม สัมมนา เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครอง จัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครอง เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเข้าร่วมระดมสมองในการจัดทำแผนของโรงเรียน จัดตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนร่วมกับทางโรงเรียน และใช้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิร่วมพิจารณาทำแผนของโรงเรียน ส่วนของปัญหาการร่วมปฏิบัติกิจกรรมตามแผนงาน พบว่า ผู้ปกครองไม่สะดวกในเรื่องของเวลา หรือโอกาสในการเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่างๆร่วมกับโรงเรียน ไม่ทราบแผนการจัดกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน แนวทางแก้ปัญหา คือ จัดกิจกรรมในวันหยุดราชการเพื่อให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสเข้าร่วมมากขึ้น โรงเรียนชี้แจงรายละเอียดของแผนงานการจัดกิจกรรมให้ทราบอย่างชัดเจนและทั่วถึง และปรับเปลี่ยน แนวคิด แนวทางในการจัดกิจกรรม เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมให้มากขึ้น

2.2 ด้านการจัดองค์การ ในภาพรวมพบว่า ผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วมด้านการจัดองค์การ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นว่าไม่มีส่วนร่วมในการพิจารณาสรรหาบุคลากรที่จะเป็นครู ไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดอำนาจหน้าที่ของบุคลากรในโรงเรียน ไม่มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ภารกิจหน้าที่และจำแนกกลุ่มภารกิจของบุคลากรในโรงเรียน ไม่มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติและข้อกำหนดในการปฏิบัติงานของครู ไม่มีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการและบริการที่เหมาะสมแก่นักเรียนและครู ไม่มีส่วนร่วมในการจัดตั้งชมรม สมาคม มูลนิธิ ฯลฯ ไม่มีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนงานด้านการบริหารงานบุคคล ไม่มีส่วนร่วมในการร่วมสรรหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน และไม่มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะต่อโรงเรียน เพื่อนำผู้รู้ ผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียน ในขณะที่ผู้ปกครองเพียงส่วนน้อยมี ส่วนร่วม และไม่แน่ใจว่ามีส่วนร่วม

ความต้องการมีส่วนร่วม ในภาพรวมพบว่าผู้ปกครองมีความต้องการมีส่วนร่วมด้านการจัดองค์การ ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการมีส่วนร่วมในด้านการให้ข้อเสนอแนะต่อโรงเรียน เพื่อนำผู้รู้ ผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียนสูงสุด รองลงมาตามลำดับคือ ต้องการร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติและข้อกำหนดในการปฏิบัติงานของครู ต้องการร่วมจัดสวัสดิการและบริการที่เหมาะสมแก่นักเรียนและครู ต้องการร่วมสรรหาวัสดุอุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ต้องการร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา และต้องการให้ความเห็นชอบแผนงานด้านการบริหารงานบุคคล ส่วนความต้องการที่มีค่าต่ำที่สุดคือ ความต้องการร่วมกำหนดอำนาจหน้าที่ของบุคลากรในโรงเรียน

ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา ในส่วนของปัญหาการจัดโครงสร้างการบริหารโรงเรียนนั้น พบว่าผู้ปกครองไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดโครงสร้างการบริหารของ

โรงเรียน โรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วม การจัดโครงสร้างการบริหารโรงเรียนเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน ไม่มีการจัดโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน แนวทางแก้ปัญหาคือ โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและกระจายอำนาจการบริหารมากขึ้น โรงเรียนจัดทำแผนโครงสร้างการบริหารโรงเรียนแล้วนำมาเสนอให้แก่ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ นำผู้รู้และผู้มีประสบการณ์เข้าร่วมในการจัดรูปแบบที่มีประสิทธิภาพในการทำงาน สำหรับปัญหาการสร้างทีมงานในโรงเรียน พบว่าผู้ปกครองขาดเวลาและโอกาสในการเข้าร่วมสร้างทีมงานกับทางโรงเรียน ระบบการบริหารงานเป็นแบบรวมศูนย์ ขาดการสอบถามความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง การสร้างทีมงานในโรงเรียนเป็นการจัดการภายในของโรงเรียนและเป็นอำนาจของผู้บริหาร การสร้างทีมงานในโรงเรียนค่อนข้างน้อย การสร้างทีมงานมีทั้งผู้มีความคิดเห็นหรือแนวคิดที่สอดคล้องกันหรือแตกต่างกันออกไป ค่อนข้างตกลงกันได้ยาก แนวทางแก้ปัญหาคือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีการแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนกัน คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เพื่อการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ จัดตั้งคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาที่มาจากทุกฝ่ายในชุมชน ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อสร้างทีมงานในการจัดทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับทางโรงเรียน ส่วนของปัญหาการบริหารงานบุคคลนั้น พบว่า ผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลหรือคำแนะนำในการบริหารงานบุคคล โรงเรียนมีการบริหารงานแบบรวมศูนย์ ไม่กระจายอำนาจการบริหารงาน ไม่เปิดโอกาสให้ผู้อื่นเสนอข้อมูลย้อนกลับทำให้การบริหารงานบุคคลทำไปตามความรู้สึก หรือตามความต้องการของผู้บริหารเป็นส่วนใหญ่ บุคลากรได้ทำงานไม่ตรงกับงานที่ถนัด บุคลากรทำงานไม่เต็มความสามารถ ไม่มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ของบุคลากรให้ชัดเจน บุคลากรมีความเป็นอัตตาในตัวเองสูง ไม่ค่อยฟังใคร ผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของจิตวิทยาการบริหารงานบุคคล แนวทางแก้ปัญหาคือ เน้นการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครอง ชุมชน หรือผู้ทรงคุณวุฒิ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน สร้างแรงจูงใจในการทำงานให้แก่บุคลากร จัดบุคลากรทำงานให้ตรงกับ ความถนัดของแต่ละบุคคล อบรมให้ความรู้และจัดกิจกรรมเพื่อให้บุคลากรมีความสัมพันธ์กัน ในองค์กรให้เกิดการยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ผู้บริหารควรเป็นฝ่ายจัดการกับบุคลากรที่มีปัญหา โดยไม่ต้องรอสอบถามผู้ปกครอง ตอบสนองข้อมูลย้อนกลับและบริหารงานให้อยู่บนหลักการบริหาร และกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน

2.3 ด้านการนำ ในภาพรวมพบว่า ผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วมด้านการนำ เมื่อพิจารณาในรายละเอียด ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นว่าไม่มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอนของครูให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ไม่มีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากร ไม่มีส่วนร่วมในการเสนอวิธีการปรับปรุงวิธีการ

ทำงานของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ไม่มีส่วนร่วมในการประชุมเกี่ยวกับการปรับปรุงการจัดการศึกษาของโรงเรียน ไม่มีส่วนร่วมในการสะท้อนความเห็นต่อข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์ต่างๆของโรงเรียน ในขณะที่ผู้ปกครองเพียงส่วนน้อยที่เห็นว่ามีส่วนร่วม และไม่แน่ใจว่ามีส่วนร่วม มีผู้ปกครองเกินกว่าครึ่งเพียงเล็กน้อยเห็นว่าไม่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไม่มีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือ ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไม่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมยกย่องชมเชยครูและ นักเรียนที่มีผลงานดีเด่น และมีผู้ปกครองต่ำกว่าครึ่งเพียงเล็กน้อยเห็นว่าไม่มีส่วนร่วมในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานของโรงเรียน นอกจากนี้ผู้ปกครองเกินกว่าครึ่งเห็นว่าได้มีส่วนร่วมในการแจ้งข้อมูลข่าวสารให้แก่ทางโรงเรียน

ความต้องการมีส่วนร่วม ในภาพรวมพบว่าผู้ปกครองมีความต้องการมีส่วนร่วมด้านการนำในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานของโรงเรียนสูงที่สุด รองลงมาตามลำดับคือ ต้องการเสนอวิธีการปรับปรุงวิธีการทำงานของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ต้องการร่วมจัดกิจกรรมยกย่องชมเชยครูและนักเรียนที่มีผลงานดีเด่น ต้องการร่วมจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ต้องการสะท้อนความเห็นต่อข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์ต่างๆของโรงเรียน และต้องการแจ้งข้อมูลข่าวสารให้แก่ทางโรงเรียน ส่วนความต้องการที่มีค่าต่ำที่สุดคือ ความต้องการร่วมส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากร

ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา ในส่วนของปัญหาการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรนั้น พบว่า บุคลากรได้รับสวัสดิการน้อย รายได้ไม่พอเพียง บุคลากรขาดความกระตือรือร้น และขวัญกำลังใจในการทำงาน ผู้นำองค์กรไม่เข้าใจปัญหาของบุคลากรได้อย่างชัดเจน ขาดการประสานงานระหว่างผู้ปกครองกับครู บุคลากรขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง ทำให้การจูงใจขาดประสิทธิภาพ การจัดประกวดผลงานของบุคลากรค่อนข้างน้อย แนวทางแก้ปัญหา คือ สร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากร จัดสวัสดิการให้เหมาะสมกับบุคลากร จัดบุคลากรให้ตรงกับสายงาน จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้บุคลากรมีความผูกพันกับโรงเรียนมากขึ้น ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำ เข้ากับบุคลากรได้ดี มีความเสียสละ เปิดกว้างรับฟังปัญหาของผู้อื่น ส่งเสริมผลงานให้ปรากฏแก่หน่วยงานและชุมชนมากยิ่งขึ้น และแบ่งประชุมกลุ่มย่อยตามความต้องการหรือความสนใจ สำหรับปัญหาการติดต่อสื่อสาร พบว่า ผู้ปกครองไม่มีเวลาและโอกาสที่จะติดต่อกับทางโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนแจ้งข้อมูลข่าวสารให้กับผู้ปกครองค่อนข้างน้อย ขาดการขาดความชัดเจนและล่าช้า ขาดเครื่องมือหรือสื่อที่จะนำเสนอได้อย่างรวดเร็ว การแจ้งข้อมูลข่าวสารโดยบอกผ่านทางนักเรียนบางครั้งผู้ปกครองอาจได้ข้อมูลที่ผิดพลาดได้ แนวทางแก้ปัญหา

คือ โรงเรียนจัดทำเอกสารแจ้งข้อมูลข่าวสารกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ แจ้งข่าวสารให้ชัดเจน รวดเร็ว และถูกต้อง ควรใช้การติดต่อสื่อสารโดยเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจนถูกต้อง ใช้วิธีการสื่อสารหลายช่องทาง ใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารให้มากขึ้น จัดทำเว็บไซต์ของโรงเรียนเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น นอกจากนี้ปัญหาการเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียนนั้น พบว่าผู้ปกครองไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนแจ้งรายละเอียดของกิจกรรมโรงเรียนล่าช้า โรงเรียนเรียกเก็บเงินจากผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มากไป และไม่ชี้แจงรายละเอียดให้ชัดเจนว่านำไปใช้อะไรบ้าง โรงเรียนมีกิจกรรมที่ให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย และกิจกรรมบางอย่างอาจเป็นกิจกรรมที่ไม่เหมาะสมกับเวลาและสถานที่ แนวทางแก้ไข คือ ไม่ควรจัดกิจกรรมบ่อยนัก หรือจัดให้ตรงกับวันหยุด ทำหนังสือหรือแจ้งข่าวสารก่อนวันเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียนให้เร็วขึ้น เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองที่สนใจ เข้าร่วมกิจกรรมย่อยของโรงเรียนให้มากขึ้น เช่น กีฬา กรีฑา ในระดับจังหวัด เป็นต้น เชิญผู้ปกครองมาร่วมเสนอกิจกรรมของโรงเรียน และจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับเวลาและสถานที่

2.4 ด้านการควบคุม ในภาพรวมพบว่า ผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วมด้านการควบคุม เมื่อพิจารณาในรายละเอียด ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นว่าไม่มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้งบประมาณของโรงเรียน ไม่มีส่วนร่วมในการควบคุม สอดส่องการทำงานของครู ไม่มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเพื่อประเมินผลการทำงานของครู ไม่มีส่วนร่วมในการประเมินผลความสำเร็จของงานและโครงการของโรงเรียน ไม่มีส่วนร่วมในการตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน ไม่มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติและเกณฑ์มาตรฐานของนักเรียนที่เหมาะสมกับท้องถิ่น ไม่มีส่วนร่วมในการติดตามผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนให้เป็นไปตามแผนงาน ส่วนครูผู้สอนที่มีส่วนร่วม และไม่แน่ใจว่าตนเองมีส่วนร่วมนั้นมีเพียงเล็กน้อย ในขณะที่ผู้ปกครองเกินกว่าครึ่งเพียงเล็กน้อยเห็นว่าไม่มีส่วนร่วมในการติดตามและพิจารณากระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียน ไม่มีส่วนร่วมในการรับทราบปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียน และเสนอแนวทางการแก้ปัญหา นอกจากนี้ผู้ปกครองเกินกว่าครึ่งเห็นว่าได้มีส่วนร่วมในการควบคุม สอดส่องความประพฤติของนักเรียน

ความต้องการมีส่วนร่วม ในภาพรวมพบว่าผู้ปกครองมีความต้องการมีส่วนร่วมด้านการควบคุมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการร่วมควบคุม สอดส่องความประพฤติของนักเรียนสูงที่สุด รองลงมาตามลำดับคือ ต้องการรับทราบปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนและเสนอแนวทางการแก้ปัญหา และต้องการร่วมติดตามและพิจารณากระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียน ต้องการร่วมตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ต้องการเสนอความคิดเห็นเพื่อประเมินผลการทำงานของครู ต้องการร่วมควบคุม สอดส่องการทำงาน
ของครู เช่น การมาทำงาน การสอนไม่เต็มเวลา เป็นต้น ส่วนความต้องการที่มีค่าต่ำที่สุดคือ
ความต้องการร่วมตรวจสอบการใช้งบประมาณของโรงเรียน

ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา ในส่วนของปัญหาการติดตามผลการ
ปฏิบัติงานของโรงเรียน พบว่า ผู้ปกครองไม่มีเวลาหรืออยู่ห่างไกลสถานศึกษาทำให้ไม่สามารถ
ติดตามผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนได้ โรงเรียนไม่แจ้งผลการปฏิบัติงานให้ผู้ปกครองทราบอย่าง
สม่ำเสมอ การเผยแพร่ผลงานของโรงเรียนค่อนข้างน้อย ไม่มีคณะกรรมการระหว่างผู้ปกครองกับ
นักเรียน แนวทางแก้ปัญหาคือ โรงเรียนแจ้งผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนให้ผู้ปกครองรับทราบ
อย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนมีการวางแผน กำกับติดตามงานอย่างต่อเนื่อง และเผยแพร่ผลงานให้ทุก
ฝ่ายได้รับทราบร่วมกัน ตั้งคณะกรรมการระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง สำหรับปัญหาการ
ประเมินผลงาน/โครงการของโรงเรียน พบว่า ผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วมในการประเมินผล การ
ประเมินผลงาน/โครงการของโรงเรียนอาจไม่ชี้วัดตามความเป็นจริง ขาดการวางแผนการวัด
ประเมินผลที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม แนวทางแก้ปัญหา คือ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมใน
การประเมินผลร่วมกับทางโรงเรียน ประเมินผลงานและแก้ไขจุดบกพร่องตามสภาพที่เป็นจริง
โรงเรียนมีแนวทางการประเมินผลงาน/โครงการ ที่ชัดเจน สามารถติดตามได้อย่างต่อเนื่อง ส่วน
ปัญหาการตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนเปิดโอกาสให้
ผู้ปกครองเข้าร่วมในการตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนค่อนข้างน้อย ผู้ปกครองมี
ความสนใจที่จะเข้าร่วมตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนน้อย ผู้ปกครองไม่ทราบ
รายละเอียดของข้อมูลจากทางโรงเรียน จึงไม่สามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาของ
โรงเรียนได้ แนวทางแก้ปัญหาคือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการ
ตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาให้มากขึ้น โรงเรียนแจ้งผลการตรวจสอบคุณภาพการจ
ัดการศึกษาของโรงเรียนให้ชุมชนภายนอกได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ สร้างมาตรฐาน
กำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจน เปิดเผย สามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงได้ทุกระยะ เน้นกระบวนการมี
ส่วนร่วมจากทุกส่วน กำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายอย่างชัดเจน เน้นกระบวนการและเนื้อหา
ตลอดจนเทคนิคที่ดีอยู่แล้วให้มีสูงขึ้นเรื่อยๆ สร้างจิตสำนึกให้เห็นความสำคัญของการตรวจสอบ
คุณภาพการศึกษา จัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบวัดคุณภาพของโรงเรียน และโรงเรียนมี
รายละเอียดของข้อมูลให้ผู้ปกครองได้รับทราบ

อภิปรายผล

จากการศึกษาในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหา ข้อเสนอแนะ และแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดลำพูน ซึ่งจากผลการศึกษา มีบางประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้คือ

1. การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการพิจารณาลักษณะหรือจัดลำดับความสำคัญของงานโครงการ และไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและเป้าหมายการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียน ในขณะที่ความต้องการมีส่วนร่วมที่มีค่าต่ำที่สุดคือ ความต้องการร่วมพิจารณาลักษณะหรือจัดลำดับความสำคัญของงานโครงการ ซึ่งอาจเนื่องมาจากผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในด้านนี้เพียงพอ และเห็นว่าเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่จะดำเนินการ นอกจากนี้โรงเรียนอาจไม่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งถ้าหากโรงเรียนเห็นความสำคัญในการให้ผู้ปกครองได้เข้าร่วมในการพิจารณาลักษณะหรือจัดลำดับความสำคัญของงานโครงการ และการกำหนดนโยบายและเป้าหมายการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียน โดยพิจารณาหาแนวทางที่สะดวกสำหรับผู้ปกครองมากที่สุด เช่น การออกแบบสอบถาม การเชิญประชุมแสดงความคิดเห็น เป็นต้น ก็จะทำให้โรงเรียนได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวางแผนการศึกษามากยิ่งขึ้น และทำให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน เกิดความรู้สึกรับผิดชอบ ผูกพันกับโรงเรียน ดังที่ วิโรจน์ สารรัตนะ (2544, หน้า 59) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทำให้เกิดความเกี่ยวข้อง อันจะนำไปสู่ความมีพันธะผูกพัน ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผล โดยผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจนั้น อาจประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน หรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ ซึ่งจากแนวทางในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของพ่อแม่ ผู้ปกครองนั้น Cohen และ Uphoff (อ้างใน กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา, 2543, หน้า 6) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการมีส่วนร่วมไว้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วมคิดริเริ่มและตัดสินใจ (2) การมีส่วนร่วมวางแผน (3) การมีส่วนร่วมดำเนินการ (4) การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผล (5) การมีส่วนร่วมรับประโยชน์จากการจัดการศึกษาของโรงเรียน โรงเรียนจึงควรหาพิจารณาหาแนวทางที่ดีที่สุดที่จะนำผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ผู้ปกครองมีความต้องการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียนและต้องการให้ข้อมูลและเสนอความคิดเห็นเพื่อใช้ประกอบการวางแผนสูงที่สุด อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองเห็นว่าสามารถที่จะปฏิบัติได้ง่ายถ้าหากมีเวลาและโอกาสที่จะเข้าร่วม ดังนั้นถ้าโรงเรียนได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้าร่วม และเสนอความคิดเห็นในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียนแล้ว จะทำให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมและรับรู้ในกิจกรรมต่างๆที่โรงเรียนจัดทำมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และผู้ปกครองกับเด็ก สอดคล้องกับ พนิจดา วีระชาติ (2542, หน้า 8 – 10) ได้กล่าวไว้ว่าพ่อแม่ผู้ปกครองสามารถให้ความร่วมมือ สนับสนุนโรงเรียนในเรื่องต่างๆ ดังนี้ (1) สนับสนุนให้ความร่วมมือ ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนและปรับปรุงกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน (2) ให้การสนับสนุนในด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์ และแรงงานที่จำเป็นในการช่วยเหลือโรงเรียนในการพัฒนาโรงเรียน (3) ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน เช่น เป็นกรรมการ เป็นเจ้าหน้าที่หรือช่วยรับผิดชอบในการทำหน้าที่ต่างๆ ให้แก่โรงเรียนในส่วนที่โรงเรียนขาด และจำเป็นต้องช่วยเหลือ (4) เป็นวิทยากร ช่วยเหลือการเรียนการสอน และกิจกรรมของโรงเรียน เช่น พ่อ แม่ ผู้ปกครองของนักเรียนมาเป็นวิทยากรให้ความรู้ในบางสาขาวิชา หรือช่วยในกิจการอื่นของโรงเรียน (5) ประชาสัมพันธ์โรงเรียน โดยที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน เมื่อเข้าใจจุดมุ่งหมาย และการดำเนินงานของโรงเรียน ก็จะเป็นผู้หนึ่งที่ช่วยประชาสัมพันธ์โรงเรียนได้เป็นอย่างดี และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการที่จะสร้างเสริมความร่วมมือจากประชาชนทั่วไป นั่นคือถ้าโรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เสนอความคิดเห็นในด้านการวางแผน และมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียนแล้ว ก็จะทำให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในด้านการวางแผนของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

ในส่วนของปัญหา และข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ในโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดลำพูน ด้านการวางแผน พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากผู้ปกครองไม่สะดวกในเรื่องของเวลา และโอกาสในการให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน ทั้งทางด้านการให้ข้อมูล การร่วมจัดทำแผน หรือการร่วมปฏิบัติกิจกรรมตามแผนงาน เนื่องจากผู้ปกครองในโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ทำงานในหลากหลายอาชีพ ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียนมากนัก ซึ่งถ้าโรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองเข้าร่วมในวันหยุดได้ หรือมีการแจ้งแผนการดำเนินงานล่วงหน้า ก็จะช่วยให้ผู้ปกครองมีความสะดวกในการเข้าร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนมากขึ้น สอดคล้องกับ ลาวัลย์ วงศ์ขันแก้ว (2542) ที่ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ในโรงเรียนบ้านแม่หล้า สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอถลอง จังหวัดแพร่ พบว่า สิ่งที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนประถมศึกษา ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีเวลาเพราะต้องไปประกอบอาชีพ สำหรับแนวทางแก้ไขพบว่า ผู้ปกครองเสนอให้มีการจัดประชุม สัมมนา เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครอง จัดทำแบบสอบถาม และ จัดกิจกรรมในวันหยุดราชการเพื่อให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสเข้าร่วมมากขึ้น

2. ด้านการจัดองค์การ ในภาพรวมพบว่า ผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วมด้านการจัดองค์การ ในขณะที่ผู้ปกครองเพียงส่วนน้อยมีส่วนร่วม และไม่แน่ใจว่ามีส่วนร่วม จะเห็นได้ว่าในด้านการจัดองค์การนั้น ผู้ปกครองจะเข้ามามีส่วนร่วมน้อยมาก อาจเนื่องมาจากเห็นว่าเป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่จะทำเรื่องนี้และไม่มีความรู้ความเข้าใจมากพอ ทางด้านโรงเรียนเองก็ไม่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในด้านนี้มากนัก ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่าแนวทางในการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดองค์การนั้น ผู้ปกครองสามารถมีส่วนร่วมในด้านนี้ได้หลายวิธี เช่น ร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ร่วมเสนอความคิดเห็นกับทางโรงเรียนในระหว่างการประชุม ตั้มนม หรือ การแจ้งข้อมูลข่าวสารกับทางโรงเรียนโดยตรง เป็นต้น ผู้บริหารจึงควรพิจารณาหาแนวทางที่เหมาะสมในการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถเข้าร่วมในการบริหารงานกับทางโรงเรียนในด้านการจัดองค์การได้สะดวกมากที่สุด ดังที่ Koontz และ Donnell (อ้างใน จันทรานี สงวนนาม, 2545, หน้า 24) กล่าวว่า แผนงานจะดำเนินการไปได้ด้วยดีด้วยการจัดองค์การที่ดี ซึ่งประกอบไปด้วยการนำปัจจัยทางการบริหาร เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์และวิธีการบริหารที่จะทำให้เกิดสัมฤทธิ์ผล เป็นต้น การจัดองค์การ จึงหมายถึง การนำเอาทรัพยากรการบริหารทุกประเภทมาบูรณาการเพื่อดำเนินการ ผู้ปกครองก็เป็นทรัพยากรการบริหารในรูปของกลุ่มบุคคลที่ผู้บริหารควรพิจารณาในการนำเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดองค์การให้ได้ประโยชน์สูงสุด

เมื่อพิจารณาความต้องการมีส่วนร่วมก็พบว่าผู้ปกครองมีความต้องการมีส่วนร่วมในด้านการให้ข้อเสนอแนะต่อโรงเรียน เพื่อนำผู้รู้ ผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียนสูงสุด ซึ่งในด้านนี้ผู้ปกครองอาจเห็นว่าสามารถปฏิบัติได้ง่ายและสะดวกมากกว่าด้านอื่น เมื่อโรงเรียนนำข้อเสนอแนะจากผู้ปกครองไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ในการนำผู้รู้ ผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียน ก็จะทำให้โรงเรียนได้ทราบแหล่งข้อมูลที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ดีที่สุด ผู้ปกครองก็จะได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกับทางโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ลาวัลย์ วงศ์ขันแก้ว (2542) ที่ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในโรงเรียนบ้านแม่หล้า ตั้งกีดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอคลอง จังหวัดแพร่ พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองด้านการแสวงหา และให้การสนับสนุนในเรื่องวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น ถ้าโรงเรียนขอความรู้หรือนำนักเรียนเยี่ยมชมแหล่งความรู้ สถานประกอบการ และใช้เป็นสถานที่ฝึกปฏิบัติงานเป็นครั้งคราว ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นว่าสมควรให้ความช่วยเหลือในการให้ความรู้ แหล่งความรู้ที่จะให้เข้าศึกษา ได้แก่ สวนผลไม้ สวนผัก สวนสมุนไพร และแปลงเพาะปลูกพืชต่างๆ นอกจากนี้ยังมีความประสงค์เป็นวิทยากรให้ความรู้ตามที่ได้รับเชิญจากโรงเรียน

3. ด้านการนำ ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นว่าไม่มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอนของครูให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน อาจ

เนื่องจากผู้ปกครองเห็นว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะดำเนินการ และโรงเรียนก็ไม่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เนื่องจากปัจจุบันงานด้านการพัฒนาหลักสูตรนั้น เป็นงานที่โรงเรียนจะต้องจัดทำตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยสถานศึกษาจะต้องจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544, หน้า 2) ผู้ปกครองซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน สามารถให้ข้อคิดเห็นในด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอนของครูได้ ซึ่งจะทำให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนมากขึ้น ดังที่ อนุพล ฆาณะสารวุฒิ (2543) วิจัยเรื่องความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสันติศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ปกครองมากกว่าร้อยละ 50 ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านหลักสูตรและการสอน คือ ร่วมรับฟัง ร่วมคิด ร่วมประชุม นำปัญหาและความต้องการของชุมชนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร ดังนั้นโรงเรียนจึงควรที่จะเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอนของครูให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ปกครองเกินกว่าครึ่งเห็นว่าได้มีส่วนร่วมในการแจ้งข้อมูลข่าวสารให้แก่ทางโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนจำเป็นต้องได้รับทราบข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับตัวเด็กผ่านทางผู้ปกครอง เพื่อให้ได้รับความประพฤติดังจากที่โรงเรียนและบ้าน จึงทำให้ผู้ปกครองมีโอกาสแจ้งข้อมูลข่าวสารต่างๆให้กับโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการที่โรงเรียนจะนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาปรับปรุงระบบการบริหารจัดการโรงเรียนให้ดีขึ้น และยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ส่วนความต้องการมีส่วนร่วมก็พบว่าผู้ปกครองมีความต้องการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานของโรงเรียนมากที่สุด ซึ่งถ้าโรงเรียนได้แจ้งข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนให้กับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ ก็จะเป็นการประชาสัมพันธ์งานของโรงเรียนผ่านทางผู้ปกครองได้ดีที่สุด ดังที่ พนิจดา วีระชาติ (2542, หน้า 9) กล่าวว่า เมื่อผู้ปกครองเข้าใจ จุดมุ่งหมาย และการดำเนินงานของโรงเรียน ก็จะเป็นผู้หนึ่งที่ช่วยประชาสัมพันธ์โรงเรียนได้เป็นอย่างดี และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการที่จะสร้างเสริมความร่วมมือจากประชาชนทั่วไป

4. ด้านการควบคุม ผู้ปกครองเกินกว่าครึ่งเห็นว่าได้มีส่วนร่วมในการควบคุมสอดส่องความประพฤติของนักเรียน และความต้องการมีส่วนร่วมก็พบว่าผู้ปกครองต้องการมีส่วนร่วมในการควบคุม สอดส่องความประพฤติของนักเรียนสูงที่สุด เนื่องจากเป็นหน้าที่ของผู้ปกครองที่จะต้องดูแลควบคุมความประพฤติของนักเรียนในขณะที่อยู่ที่บ้าน ซึ่งถ้าโรงเรียนได้ให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมสอดส่องความประพฤติของนักเรียนในขณะที่อยู่ที่บ้าน และแจ้ง

ข้อมูลให้ทางโรงเรียนได้รับทราบ ก็จะเป็นประโยชน์ทั้งจากโรงเรียนและผู้ปกครองที่จะมีส่วนร่วมในการควบคุมความประพฤติและพัฒนาพฤติกรรมของเด็กร่วมกัน ดังที่ พนิจดา วีระชาติ (2542, หน้า 8) ได้กล่าวถึงบทบาทและความสำคัญของบ้านที่มีต่อโรงเรียน ในด้านการส่งเสริมพัฒนาการ และความเจริญงอกงามของผู้เรียน ดังนี้ 1) เอาใจใส่ดูแลความประพฤติของนักเรียนให้ได้ผลตามจุดมุ่งหมายของโรงเรียน 2) การให้การสนับสนุนส่งเสริมเอาใจใส่ในการเรียนของนักเรียน 3) ให้ความรัก ความอบอุ่น และเอาใจใส่ดูแลนักเรียน 4) ปลุกฝังค่านิยม ความเชื่อมั่นให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของโรงเรียนและสังคม 5) เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน 6) ส่งเสริมให้เด็กใช้ชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับ พิมพา ตามี (2540) ที่ศึกษาเรื่อง ความต้องการของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ปกครองต้องการมีส่วนร่วมในการดูแลควบคุมและส่งเสริมความประพฤติของนักเรียน โดยดูแลให้นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน ร่วมกำหนดและปรับปรุงแก้ไข ระเบียบ ข้อปฏิบัติของโรงเรียน ต้องการมีส่วนร่วมในการรายงานความประพฤติของเด็กเมื่ออยู่ที่บ้าน และมีส่วนร่วมในการพิจารณาตัดสินการลงโทษเด็ก

ในส่วนของปัญหาด้านการควบคุม พบว่าปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากโรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าร่วมในการตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน แนวทางแก้ไข คือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาให้มากขึ้น และแจ้งผลการตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ชุมชนภายนอกได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง สม่าเสมอ ซึ่งถ้าโรงเรียนได้ดำเนินการในส่วนนี้ให้เป็นระบบ มีการสร้างมาตรฐาน เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ก็จะทำให้การดำเนินงานตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5. จากผลการศึกษาในภาพรวมพบว่า ระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานร่วมกับโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมบริหารงานร่วมกับโรงเรียน และเห็นว่าเป็นภารกิจของผู้บริหาร โรงเรียนที่จะดำเนินการ แต่เนื่องจากปัจจุบันการบริหารงานในยุคปฏิรูปการศึกษา และจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้เน้นให้มีการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับทางโรงเรียน โรงเรียนจึงควรพิจารณาหาแนวทางที่เหมาะสมที่จะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารงานร่วมกับโรงเรียนมากขึ้น เช่น การร่วมพิจารณาเห็นชอบผลการเรียนของนักเรียน การจัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม หรือการออกแบบสอบถามให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามผู้บริหาร

โรงเรียนจะต้องเห็นความสำคัญ และเข้าใจถึงหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้เหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อองค์กรมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานในด้านต่างๆ โดยพิจารณาเลือกแนวทางที่จะให้ผู้ปกครองสามารถเข้าร่วมได้สะดวกมากที่สุด เช่น การร่วมประชุมเสนอความคิดเห็น การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนในวันหยุด เป็นต้น

1.2 ควรมีกิจกรรมที่สร้างความเข้าใจ และเน้นย้ำให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม เพื่อสร้างจิตสำนึกในการเข้ามามีส่วนร่วมบริหารงานร่วมกับโรงเรียนให้มากที่สุด

1.3 ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญ และเข้าใจถึงหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม และมีทักษะ กระบวนการที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับโรงเรียนให้มากที่สุด เพราะความสำเร็จของเป้าหมายการจัดการศึกษาของโรงเรียน จะขึ้นอยู่กับความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ใช่แต่เฉพาะผู้บริหารเพียงฝ่ายเดียว

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษากลุ่มตัวอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน เช่น นักเรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน องค์กรเอกชน เป็นต้น

2.2 ควรมีการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น